

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

DEKANIJSKA CERKEV V RIBNICI

NEDELJA, DNE 11. JUNIJA 1933

CERKVENI KONCERT

IZVAJAJO:

DEKAN ANTON SKUBIC (*GOVOR*)

PROF. MATIJA TOMC (*ORGLE*)

PEVSKI ZBOR GLASBENE MATICE LJUBLJANSKE

DIRIGENT: RAVNATELJ MIRKO POLIČ

ZAČETEK OB 15. URI

Po koncertu odkritje spominske plošče skladatelju Jakobu Petelinu-Gallusu na poslopju stare osnovne šole v Ribnici. Govori dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Glasbene Matice ljubljanske

SPORED:

1) *Böhm Jurij (1661—1733):*

Preludij in Fuga v c-duru, (orgle)

2) **Govor o slavnem rojaku Jakobu Petelinu Gallusu**

3) *Petelin=Gallus Jakob:*

Pater noster, osmeroglasna moteta (četrteroglasen
moški in ženski zbor)

Ave Maria, osmeroglasna moteta (dva četrteroglasna
mešana zbora)

Media vita, osmeroglasna moteta (dva četrteroglasna
mešana zbora)

Ecce quomodo moritur justus, četrteroglasna moteta
(mešan zbor)

4) *Frescobaldi Girolamo (1583—1643):*

Preludij in Fuga v g-molu (orgle)

5) *Petelin=Gallus Jakob:*

Ubi Plato, osmeroglasna moteta (četrteroglasen
ženski in moški zbor)

Laus et perennis gloria, (osmeroglasna mešana zbora)

6) *Petelin=Gallus Jakob:*

Impetum inimicorum, dvanajsteroglasna moteta
(trije štiriglasni mešani zbori)

Alleluia. Cantate Domino! Dvanajsteroglasna moteta
(trije štiriglasni mešani zbori)

JAKOB PETELIN-GALLUS — CARNIOLUS

je sin našega malega naroda. Po podatkih glasbenega zgodovinarja dr. Josipa Mantuanija je bil rojen dne 31. julija 1550 v Ribnici. Živel in deloval je v času, ko ni bilo v naših krajih o kaki višji glasbeni kulturi ne duha ne sluha. Zato je povsem naravno, da je šel v tujino, se tam razvil in prišel do velike veljave. Bil je pevec dvorne kapele na Dunaju, pozneje ravnatelj cerkvenega kora škofijske cerkve v Olomucu, nato je deloval v Pragi, kjer je umrl 18. julija 1591. leta.

Napisal je naravnost ogromno število del ter jih izdal tudi deloma v tisku. Med njimi so taki biseri, ki se po svoji koncepciji, navdahnjenosti in tehnični izpeljavi lahko postavijo ob stran najlepšemu in najboljšemu, kar je na tem področju ustvaril človeški duh.

Težišče njegovega dela je v cerkveni pesmi, in sicer za a-capella-zbor. Tehniko zborovskega aparata je obvladal suvereno ter je njegove izrazne možnosti stopnjeval do neverjetnosti. Uporabljal ga je v najrazličnejših kombinacijah od dvoglasnega do kompliciranega štiriindvajsetglasnega stavka. Kombiniral je posamezne glasove (vedno upoštevajoč bistvo besedila) na najrazličnejše načine. V pojasnilo nekaj primerov: četveroglasni ženski proti prav takemu moškemu zboru (iz našega programa »Pater noster« ali »Ubi Plato«); v skupnih partijah dobi tako šestero- ali osmeroglasen zbor. Četveroglasen mešani zbor (»Ecce quomodo moritur iustus«); dvojen četveroglasni mešani zbor (»Ave Maria«, »Media vita« itd.), ki mu v skupnih odstavkih tudi daje možnost osmeroglasja. Že v okviru tega se prožijo neizčrpne kombinacije. Toda Gallus se ne zadovoljuje s tem. On gre na dvanajst, šestnajst in štiri in dvajset glasov, ki jih organizira v tri in štiri zборе po štiri, pet in šest glasov. Večkrat jih razdeli v čisto enake skupine, često pa (navadno po smislu besedila) jih sestavlja popolnoma različno, n. pr. I. zbor same soprane v četveroglasju (z otroškimi glasovi), II. zbor alte, III. tenorje, IV. base, spet drugje v enem zboru sorazmerno razdelitev vseh človeških glasov (v četvero- ali šesteroglasju), medtem ko v drugem izpušča tenorje itd. Primer take kombinatorične kompozicije prinaša sklepna točka našega razporeda: »Alleluia! Cantate Domino« in »Impetum inimicorum« za tri četveroglasne mešane zборе, ki jih uporablja alternirajoče z daljšimi frazami, tako da se tridelne periode razdele na tri edince, ali pa v najožjem imitatoričnem stavku (n. pr. pri besedah: »cantate, et exultate«), pri sklepih pa

ima spet vse tri zборе združene v reelno dvanajsteroglasje. Spet druga kombinacija izkazuje štiri izmenjajoče se zборе, izmed katerih pa se vsak tudi samostojno lahko izvaja, če se seveda preskočijo vmesne pavze itd., itd.

Studij Gallusa, ki ga omogoča krasna in temeljita izdaja dr. J. Mantuanija, odkriva vsakomur, ki se ga loti z voljo, neizčrpna bogastva duha in tehnike. Tu šele se lahko spozna, kaj vse se dá doseči s tako omejenim aparatom kakor je človeški glas in kljub najstrožjim harmonskim in kontrapunktičnim omejitvam. Toda na delu mora biti seveda mojster!

Transkripcijo izvajanih zborov sta poleg g. dr. J. Mantuanija (>Alluia) oskrbela gg. M. Hubad in M. Polič.

Pater noster.

Pater noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo, amen.

Ave Maria.

Ave Maria, gratia plena, dominus tecum, benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Jesus Christus!

Media vita.

Media vita in morte sumus, quem quaerimus adiutorem nisi te, Domine, qui pro peccatis nostris iuste irasceris. Sancte deus, sancte et misericors salvator, amarae morti ne tradas nos.

Sredi življenja smo v smrtni nevarnosti, koga iščemo kot pomočnika, če ne Tebe, Gospod, ki si po pravici užaljen radi naših pregreh. Sveti Bog, sveti in usmiljeni rešenik, ne izroči nas bridki smrti!

Ecce quomodo moritur iustus.

Ecce, quomodo moritur iustus,
et nemo percipit corde.

Viri iusti tolluntur

et nemo considerat.

A facie iniquitatis sublatus
est iustus!

Et erit in pace memoria eius,

in pace factus est locus eius

et in Sion habitatio eius

et erit in pace memoria eius.

Glejte, kako umira pravični,
pa nihče v srcu ne čuti.

Žrtev sveti možje so,

pa mar ni nobenemu.

Iz kroga je ljudi hudobnih
odstranjen pravični!

In večno bo živel v preslavnem
spominu.

Našel počitka je mesto miru
na Sionu bivališče svoje.

In večno bo živel v preslavnem
spominu.

Ubi Plato?

Ubi Plato?

Ubi Porphirius?

Ubi Tullius aut Virgilius?

Ubi Thales?

Ubi Empedocles?

Aut egregius Aristoteles.

Alexander ubi rex maximus?

Ubi Hector, Troiae fortissimus?

Ubi David, rex doctissimus?

Ubi Salomon prudentissimus?

Ubi Absalon pulcherrimus, cum

Helena Paris pulcherrima?

Ceciderunt in profundum ut
lapides.

Quis scit, an detur eis requies.

Sed tu, deus, rector fidelium,

fac te nobis semper propitium,

cum de malis fiet iudicium.

Kje je Platon,

kje Porfirij?

Kje je Tulij in Vergilij?

Kje Tales,

kje Empedokles,

Aristoteles odlični,

Aleksander, kje mogočnih kraljev
kralj?

Hektor dični, Troje viteški bra-
nitelj?

Kje je David, kralj in pevec,

Salomon premodri vedec,

kje je lepi Absalon?

z lepo Héleno kje Paris?

Kakor kamen pogreznili

so se, v brezno potopili,

kdo ve, li našli so mir?

Ti pa, Bog, vladavec vernim,

vsevdilj milosten nam bodi,

ko boš sodil grešnike!

Laus et perennis gloria.

Laus et perennis gloria
Deo patri et filio
Sancto simul paraclito
in saeculorum saecula.
Amen.

Razlegaj neminljiva čast
Bogú Očetu, Sínu se,
Razlegaj Duhu Svetemu
Na veke večna slava se.
Amen.

Impetum inimicorum.

Impetum inimicorum
ne timueritis,
memores estote,
quomodo salvi facti sunt
patres nostri in mari rubro.
Et nunc clamemus in coelum,
et miserebitur nostri
Dominus, Deus noster.

Napada sovražnikov
se ne bojte,
pomnite,
kako so se rešili
naši očetje v rdečem morju.
Tudi sedaj kličemo v nebo,
in usmilil se nas bo
Gospod, naš Bog.

Alleluia! Cantate domino.

Alleluia! Cantate Domino canticum novum. Alleluia!
Jubilare Deo omnis terra. Alleluia!
Servite Domino in laetitia! Alleluia!
Cantate et exultate et psallite! Alleluia!
Exaltate regem regum et hymnum dicite Deo. Alleluia!

Aleluja! Zapojte Gospodu nov spev, aleluja!
Raduj se vsa zemlja Bogú, aleluja!
Služite veseli Gospodu, aleluja!
Vriskajte in pojte in rájajte mu, aleluja!
Kralja nad kralje slavíte in himno uberíte Bogu, aleluja!

